

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základy termomechaniky

Autor: Ing. Hana Ilkivová

Škola: Hotelová škola, Obchodní akademie
a Střední průmyslová škola, Benešovo náměstí 1.,
příspěvková organizace

Kód: VY_32_INOVACE_SPS_946

Datum vytvoření 5. 1. 2013

Stavová rovnice ideálního plynu $p \cdot V = m \cdot R \cdot T$

p [Pa] tlak

V [m³] objem

m [kg] hmotnost

T [K] termodynamická teplota ($0\text{ °C} = 273\text{ K}$)

R plynová konstanta- pro vzduch $R = 287\text{ J.kg}^{-1}$

Stavová rovnice pro 1kg plynu $p \cdot v = R \cdot T$

$$v = V/m$$

Vratné změny stavu ideálního plynu:

- **izochorická změna** (za stálého objemu)
ohřev plynu v uzavřené pevné nádobě

$$\frac{T_1}{p_1} = \frac{T_2}{p_2}$$

- **izobarická změna** (změna za stálého tlaku)
ohřev plynu v průtokovém ohřivači

$$\frac{T_1}{V_1} = \frac{T_2}{V_2}$$

- **izotermická změna** (změna za stálé teploty)
komprese plynu s ideálním chlazením

$$p_1 \cdot V_1 = p_2 \cdot V_2$$

– **adiabatická změna** (bez sdílení tepla)
komprese plynu bez chlazení

χ Poissonova konstanta $\chi = c_p / c_v$

pro vzduch $\chi = 1,4$

$$p_1 \cdot V_1^\chi = p_2 \cdot V_2^\chi$$

- měrné teplo za stálého objemu c_v

- měrné teplo za stálého tlaku c_p

$$c_p > c_v$$

Měrné teplo – teplo potřebné k ohřátí 1kg látky o 1K

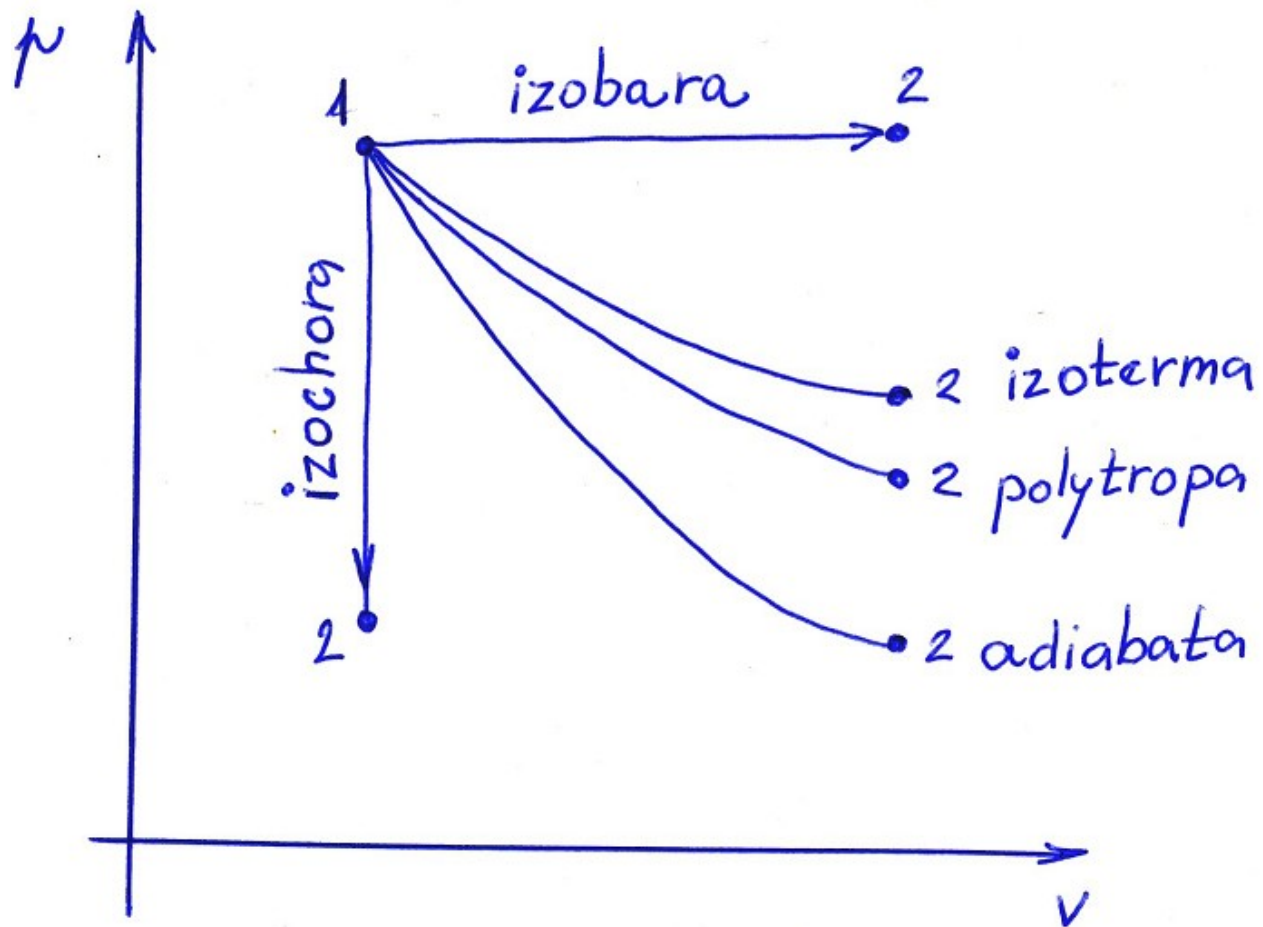
u plynu závisí na způsobu přívodu tepla

– **polytropická změna** (obecná)
komprese plynu za podmínek
blížících se skutečnosti

$$p_1 \cdot V_1^m = p_2 \cdot V_2^m$$

n – polytropický exponent $1 < n < 1,4$ určí se při měření na stroji

p – V diagram vratných změn

Kontrolní otázky

1. Přiřaď vratnou změnu (doplň rovnici), která teoreticky probíhá při:
  - a. ohřev vzduchu v balónu
  - b. stlačování vzduchu s ideálním chlazením ($T=\text{konst.}$)
  - c. ochlazování vzduchu v nádobě o stálém objemu
  - d. rozpínání vzduchu v zařízení, které neumožňuje výměnu tepla
  - A. adiabatická změna
  - B. izochorická změna
  - C. izobarická změna
  - D. izotermická změna

2. Nakresli p-V diagram změny, která probíhá při ohřevu vzduchu v pevné nádobě

Obrázky:

Výše neodkazované obrázky/ fotografie jsou z autorova archivu.